



Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

9. travnja 2014.*

„Direktiva 2007/64/EZ – Platne usluge – Članak 4. točka 23. – Pojam platnog instrumenta – Nalozi za prienos izdani putem interneta i naloga za plaćanje na papirnatom obrascu – Članak 52. stavak 3. – Pravo primatelja plaćanja da od platitelja traži naknadu za korištenje platnog instrumenta – Ovlast država članica da propišu opću zabranu – Ugovor između operatera mobilne telefonije i pojedinaca“

U predmetu C-616/11,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Austrija), odlukom od 8. studenoga 2011., koju je Sud zaprimio 30. studenoga 2011., u postupku

T-Mobile Austria GmbH

protiv

Verein für Konsumenteninformation,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby i C. Vajda (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. rujna 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za T-Mobile Austria GmbH, A. Egger, *Rechtsanwalt*,

— za Verein für Konsumenteninformation, S. Langer, *Rechtsanwalt*,

— za austrijsku vladu, C. Pesendorfer i P. Cede, u svojstvu agenata,

— za njemačku vladu, T. Henze, J. Möller i J. Kemper, u svojstvu agenata,

— za francusku vladu, G. de Bergues i N. Rouam, u svojstvu agenata,

— za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Varonea, *Avvocato dello Stato*,

* Jezik postupka: njemački

— za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i L. Bigotte Chorão, u svojstvu agenata,
— za Europsku komisiju, K.-P. Wojcik, J. Rius, M. Noll-Ehlers i C. Vrignon, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 24. listopada 2013.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 52. stavka 3. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Verein für Konsumenteninformation (udruga za informiranje potrošača, u daljnjem tekstu: Verein) i T-Mobile Austria GmbH (u daljnjem tekstu: T-Mobile Austria) u vezi s praksom određivanja cijena potonjeg u okviru koje od svojih klijenata zahtijeva plaćanje dodatnih naknada u slučaju plaćanja izvršenog putem interneta ili naloga za plaćanje na papirnatom obrascu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U okviru glave I. Direktive 2007/64, pod naslovom „Predmet, područje primjene i definicije“, njezin članak 1., pod naslovom „Predmet“, glasi:

„1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila u skladu s kojima države članice razlikuju sljedećih šest kategorija pružatelja platnih usluga:

[...]

2. Ovom se Direktivom također utvrđuju pravila povezana s transparentnošću uvjeta i zahtjeva obavješćivanja za platne usluge te odgovarajuća prava i obveze korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga vezano uz pružanje platnih usluga kao redovitog zanimanja ili poslovne aktivnosti.“
- 4 Članak 4. te direktive, pod naslovom „Definicije“, glasi:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

3) ‚platna usluga‘ znači poslovna aktivnost navedena u Prilogu;

[...]

7) ‚platitelj‘ znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje s tog računa, ili, ako nema račun za plaćanje, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje;

- 8) „primatelj plaćanja“ znači fizička ili pravna osoba koja je predviđeni primatelj novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije;
- 9) „pružatelj platnih usluga“ znači tijela iz članka 1. stavka 1. te pravne i fizičke kojima se priznaje izuzeće iz članka 26.;
- 10) „korisnik platnih usluga“ znači fizička ili pravna osoba koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje;

[...]

- 16) „nalog za plaćanje“ znači uputa platitelja ili primatelja plaćanja njegovom pružatelju platnih usluga kojom se zahtijeva izvršenje platne transakcije;

[...]

- 19) „provjera autentičnosti“ znači postupak koji pružatelju platnih usluga omogućuje provjeru upotrebe određenog platnog instrumenta, uključujući i njegova osobna sigurnosna obilježja;

[...]

- 23) „platni instrument“ znači svaki personalizirani uređaj i/ili skup postupaka dogovorenih između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga koje korisnik platnih usluga koristi da bi inicirao nalog za plaćanje;

[...]“

- 5 U okviru glave IV. navedene direktive, koja se odnosi na prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem platnih usluga, njezinim člankom 52., pod naslovom „Naknade koje se primjenjuju“, stavkom 3. određeno je:

„Pružatelj platnih usluga ne sprečava primatelja plaćanja da od platitelja zatraži naknadu ili da mu ponudi popust za korištenje određenog platnog instrumenta. Međutim, države članice mogu zabraniti ili ograničiti pravo zaračunavanja naknada uzimajući u obzir potrebu poticanja konkurencije te poticanja uporabe djelotvornih platnih instrumenata.“

- 6 Uvodna izjava 42. Direktive 2007/64, koja se odnosi na doseg članka 52. stavka 3. te direktive, glasi kako slijedi:

„Kako bi se potaknuli transparentnost i tržišno natjecanje, pružatelj platnih usluga ne bi trebao spriječiti primatelju plaćanja da od platitelja traži naknadu za korištenje određenog platnog instrumenta. Iako bi primatelju plaćanja trebalo omogućiti slobodu zaračunavanja naknade za korištenje određenog platnog instrumenta, države članice mogu odlučiti da li će zabraniti ili ograničiti takvu praksu, ako je to prema njihovom mišljenju opravdano zbog neprimjerenog određivanja cijena ili mogućih negativnih posljedica takvog određivanja cijena na korištenje određenog platnog instrumenta, pri čemu je potrebno uzeti u obzir potrebu poticanja tržišnog natjecanja i korištenje učinkovitih platnih instrumenata.“

- 7 Sukladno odredbama članka 53. navedene direktive, pod naslovom „Odstupanja za platne instrumente male vrijednosti i elektronički novac“:

„1. U slučaju platnih instrumenata koji se sukladno okvirnom ugovoru odnose samo na pojedinačne platne transakcije koje ne prelaze iznos od 30 [eura] ili koji imaju ograničenje trošenja od 150 [eura] ili su na njima pohranjena novčana sredstva koja ni u kojem trenutku ne prelaze iznos od 150 [eura], pružatelji platnih usluga mogu sa svojim korisnicima platnih usluga ugovoriti da:

- a) se članak 56. stavak 1. točka (b), članak 57. stavak 1. točke (c) i (d) te članak 61. stavci 4. i 5. ne primjenjuju ako platni instrument ne može biti blokiran ili njegovo daljnje korištenje spriječeno;
- b) se članci 59., 60. te članak 61. stavci 1. i 2. ne primjenjuju ako se platni instrument koristi anonimno ili pružatelj platnih usluga zbog drugih razloga koji su svojstveni tom platnom instrumentu nije u mogućnosti dokazati da je platna transakcija odobrena;
- c) odstupajući od članka 65. stavka 1. pružatelj platnih usluga nije obavezan obavijestiti korisnika platnih usluga o odbijanju naloga za plaćanje ako je neizvršenje vidljivo iz konteksta;
- d) odstupajući od članka 66., platitelj ne može opozvati nalog za plaćanje nakon slanja naloga za plaćanje ili davanja njegove suglasnosti za izvršenje platne transakcije primatelju plaćanja;
- e) odstupajući od članka 69. i 70., se primjenjuju drugi rokovi izvršenja.

2. Za nacionalne platne transakcije države članice ili njihova nadležna tijela mogu smanjiti ili udvostručiti iznose iz stavka 1. Za pretplaćene platne instrumente mogu ih povisiti do iznosa od 500 [eura].

3. Članci 60. i 61. primjenjuju se također na elektronički novac u smislu članka 1. stavka 3. točke (b) Direktive 2000/46/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac (SL L 275, str. 39.)] osim ako pružatelj platnih usluga platitelja nema mogućnost zamrzavanja računa za plaćanje ili blokiranja platnog instrumenta. Države članice mogu ograničiti to odstupanje na račune za plaćanje ili platne instrumente određene vrijednosti.“

Austrijsko pravo

- 8 Sud koji je uputio zahtjev tvrdi da je Direktiva 2007/64 u austrijski pravni poredak prenesena Zakonom o platnim uslugama (Zahlungsdienstegesetz, BGBl. I, 66/2009, u daljnjem tekstu: ZaDiG) koji je stupio na snagu 1. studenoga 2009.

- 9 Članak 1. ZaDiG-a, pod naslovom „Područje primjene“, u svojem stavku 1. propisuje:

„Ovaj savezni zakon određuje uvjete pod kojima subjekti mogu pružati platne usluge u Austriji na komercijalnoj osnovi (pružatelji platnih usluga) i uređuje prava i obveze pružatelja platnih usluga sa sjedištem u Austriji i korisnika platnih usluga sa sjedištem u Austriji kao i pristup platnim sustavima.“

- 10 Članak 27. ZaDiG-a, pod naslovom „Naknade koje se primjenjuju“, svojim stavkom 6. osigurao je prijenos članka 52. stavka 3. Direktive 2007/64 u austrijski pravni poredak. Članak 27. stavak 6. ZaDiG-a glasi:

„Pružatelj platnih usluga ne sprečava primatelja plaćanja da platitelju ponudi popust za korištenje određenog platnog instrumenta. Primatelju plaćanja zabranjeno je tražiti naknadu u slučaju korištenja određenog platnog instrumenta.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 11 T-Mobile Austria jedan je od pružatelja usluga mobilne telefonije u Austriji. Kao takav s potrošačima sklapa ugovore o telekomunikacijskim uslugama koji sadrže opće uvjete koje to društvo redovito aktualizira. U verziji općih uvjeta koja je bila na snazi u studenome 2009. nalazila se i sljedeća klauzula:
- „Članak 23.
- [...]
- 1.2. U svrhu podmirenja dugovanja prihvaćeni su svi načini plaćanja, ali će Vam u slučaju plaćanja davanjem naloga za prijenos na papirnatom obrascu ili putem interneta biti naplaćena naknada za obradu, sukladno tarifnim odredbama koje se u Vašem slučaju primjenjuju.“
- 12 Na temelju te klauzule T-Mobile Austria naplaćivao je dodatnu mjesečnu naknadu od 3 eura potrošačima pretplatnicima tarife „Call Europe“ koji se odluče za plaćanje bez davanja odobrenja za izravno terećenje ili plaćanje kreditnom karticom, što osobito uključuje plaćanja izvršena putem interneta ili naloga za plaćanje na papirnatom obrascu.
- 13 Verein je pred sudom prvog stupnja pokrenuo postupak zahtijevajući prije svega da se društvu T-Mobile Austria zabrani, s jedne strane, unošenje navedene klauzule u ugovore koje sklapa sa svojim klijentima te, s druge strane, pozivanje na tu klauzulu u postojećim ugovorima. Verein je u prilog svojoj tužbi istaknuo da je ta klauzula protivna prisilnim odredbama članka 27. stavka 6. druge rečenice ZaDiG-a.
- 14 T-Mobile Austria zahtijevao je odbijanje tog zahtjeva tvrdeći najprije da to društvo ne ulazi u područje primjene Direktive 2007/64 i ZaDiG-a zato što ono nije pružatelj platnih usluga, već operater mobilne telefonije. Nadalje tvrdi da nalog za prijenos, zbog nedostatka osobnih sigurnosnih obilježja, ne ulazi u pojam „platnog instrumenta“ u smislu članka 4. točke 23. te direktive. Konačno, prijenos članka 52. stavka 3. navedene direktive, koji je ostvaren člankom 27. stavkom 6. drugom rečenicom ZaDiG-a, nije u skladu s tom direktivom, s obzirom na to da je austrijski zakonodavac propustio obrazložiti zabranu traženja naknade za korištenje određenih platnih instrumenata.
- 15 Sud prvog stupnja u cijelosti je usvojio zahtjeve Vereina. Presuda je potvrđena u žalbenom postupku. Žalbeni sud smatrao je da prijenos izvršen putem naloga za prijenos na papirnatom obrascu ne predstavlja platni instrument u smislu članka 4. točke 23. Direktive 2007/64. Međutim, kako člankom 52. stavkom 3. te direktive nije predviđeno potpuno usklađenje predmetnog pravnog propisa, nacionalni zakonodavac može predvidjeti opću zabranu naplate dodatnih naknada, u odnosu na onu propisanu člankom 27. stavkom 6. ZaDiG-a, koja se odnosi kako na platne instrumente u smislu navedene direktive tako i na ostale platne transakcije kao što su prijenosi izvršeni putem naloga za plaćanje na papirnatom obrascu. Osim toga, ta zabrana odgovara cilju iz članka 52. stavka 3. druge rečenice iste direktive koji je usmjeren na poticanje konkurencije i dobro funkcioniranje tarifnog sustava.
- 16 Protiv te presude T-Mobile Austria podnio je „prijedlog za ponavljanje postupka“ sudu koji je uputio zahtjev. Potonji sud, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, ustvrdio je da pitanja koja se pojavljuju u glavnom postupku zahtijevaju tumačenje odredbi Direktive 2007/64.

- 17 U tim je okolnostima Oberster Gerichtshof odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 52. stavak 3. Direktive [2007/64] tumačiti na način da se treba primjenjivati i na ugovorni odnos između operatera mobilne telefonije kao primatelja plaćanja i njegovog klijenta (potrošača) kao platitelja?
 2. Treba li nalog za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj i/ili postupak izdavanja naloga za prijenos na temelju potpisanog naloga za prijenos kao i ugovoreni postupak izdavanja naloga za prijenos putem interneta (*telebanking*) smatrati ‚platnim instrumentima‘ u smislu [članaka] 4. točke 23. i [...] 52. stavka 3. Direktive [2007/64]?
 3. Treba li članak 52. stavak 3. Direktive [2007/64] tumačiti na način da mu je protivna primjena odredbi nacionalnog prava koje na općenit način, a posebice nečinjenjem ikakve razlike između različitih platnih instrumenata, primatelju plaćanja zabranjuju da traži plaćanje naknade?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 18 Sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem u biti pita treba li članak 52. stavak 3. Direktive 2007/64 tumačiti na način da se primjenjuje na korištenje platnog instrumenta u okviru ugovornog odnosa između operatera mobilne telefonije kao primatelja plaćanja i njegovog klijenta kao platitelja.

Dopuštenost

- 19 Najprije valja ustvrditi da je Verein protiv prvog pitanja uložio prigovor nedopuštenosti zato što odgovor na to pitanje nije „potreban“ u smislu članka 267. UFEU-a kako bi sud koji je uputio zahtjev mogao donijeti odluku u glavnom postupku.
- 20 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, za pitanja o tumačenju prava Unije koja je uputio nacionalni sudac u pravnom i činjeničnom okviru koji određuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud ne provjerava vrijedi pretpostavka relevantnosti. Sud može odbaciti zahtjev koji je postavio nacionalni sud samo kada na očit način proizlazi da traženo tumačenje prava Unije nije ni u kakvom odnosu sa stvarnošću ili predmetom glavnog postupka, kada je problem hipotetske naravi ili kada Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su potrebni kako bi se na koristan način odgovorilo na pitanja koja su mu postavljena (vidjeti osobito presude *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, t. 39.; *van der Weerd i dr.*, C-222/05 do C-225/05, EU:C:2007:318, t. 22. kao i *Betriu Montull*, C-5/12, EU:C:2013:571, t. 34.).
- 21 Kao što je nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 21. do 23. svojeg mišljenja, u konkretnom slučaju ne čini se očitim da tumačenje članka 52. stavka 3. druge rečenice Direktive 2007/64, koje je zatražio sud koji je uputio zahtjev, potonjem nije potrebno za donošenje odluke u predmetu koji je pred njime pokrenut.
- 22 Naime, Verein je u okviru glavnog postupka zahtijevao da se društvu T-Mobile Austria zabrani da u ugovore koje sklapa sa svojim klijentima unosi klauzulu koja predviđa naplatu naknade za obradu u slučaju plaćanja davanjem naloga za prijenos putem papirnato obrasca ili interneta te da se poziva na tu klauzulu u okviru postojećih ugovora. Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje također proizlazi da se Vereinov zahtjev temelji na članku 27. stavku 6. drugoj rečenici ZaDiG-a, kojim je u nacionalno pravo prenesen članak 52. stavak 3. navedene direktive.

23 Shodno tomu, prvo je pitanje dopušteno.

O meritumu

- 24 Članak 52. stavak 3. prva rečenica Direktive 2007/64 određuje da pružatelj platnih usluga ne može spriječiti primatelja plaćanja da od platitelja zatraži naknadu ili da mu ponudi popust za korištenje određenog platnog instrumenta. Međutim, članak 52. stavak 3. druga rečenica te direktive državama članicama daje ovlast da zabrane ili ograniče pravo primatelja plaćanja da od platitelja traži naknadu za korištenje određenog platnog instrumenta, uzimajući u obzir potrebu poticanja konkurencije te poticanja uporabe djelotvornih platnih instrumenata.
- 25 U tom pogledu valja istaknuti da se operatera mobilne telefonije može smatrati „primateljem plaćanja“ u smislu članka 4. točke 8. Direktive 2007/64 kada je on primatelj novčanih sredstava koja su bila predmetom platne transakcije. Osim toga, klijenta tog operatera mobilne telefonije može se smatrati „platiteljem“ u smislu članka 4. točke 7. te direktive ako odobrava nalog za plaćanje s računa za plaćanje kojeg je vlasnik ili ako daje nalog za plaćanje.
- 26 Međutim iz samog teksta članka 52. stavka 3. navedene direktive, koji uređuje pravo primatelja plaćanja da od platitelja traži naknadu za korištenje određenog platnog instrumenta, proizlazi da se ta odredba odnosi na odnos između primatelja plaćanja i platitelja. Iz toga slijedi da se navedena odredba primjenjuje na korištenje platnog instrumenta u okviru ugovornog odnosa između operatera mobilne telefonije kao primatelja plaćanja i njegovog klijenta kao platitelja, kao što to ističu Verein, austrijska, njemačka, francuska, talijanska i portugalska vlada kao i Europska komisija.
- 27 Osim toga, kao što to navodi nezavisni odvjetnik u točki 32. svojeg mišljenja, ovlast koja je državama članicama dana člankom 52. stavkom 3. drugom rečenicom Direktive 2007/64 bila bi lišena učinka kad se ne bi primjenjivala na odnose između „primatelja plaćanja“ i „platitelja“.
- 28 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 52. stavak 3. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da se primjenjuje na korištenje platnog instrumenta u okviru ugovornog odnosa između operatera mobilne telefonije kao primatelja plaćanja i njegovog klijenta kao platitelja.

Drugo pitanje

- 29 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 4. točku 23. Direktive 2007/64 tumačiti na način da, s jedne strane, nalog za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj i/ili postupak izdavanja naloga za prijenos putem takvog naloga i, s druge strane, postupak izdavanja naloga za prijenos putem interneta predstavljaju platne instrumente u smislu te odredbe.
- 30 Sukladno odredbama članka 4. točke 23. te direktive, platni instrument znači „svaki personalizirani uređaj i/ili skup postupaka dogovorenih između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga koje korisnik platnih usluga koristi da bi inicirao nalog za plaćanje“.
- 31 Ponajprije valja istaknuti da postoji određeno neslaganje između različitih jezičnih verzija te odredbe, kao što to navodi nezavisni odvjetnik u točki 36. svojeg mišljenja. Dakako, u svim jezičnim verzijama epitet „personaliziran“ karakterizira frazu „svaki uređaj“. Međutim, u francuskoj verziji („svaki personalizirani uređaj i/ili skup postupaka“), koja se posebice podudara sa španjolskom, talijanskom, mađarskom, portugalskom i rumunjskom verzijom, epitet „personaliziran“ ne karakterizira frazu „skup postupaka“. Naprotiv, u njemačkoj verziji (*jedes personalisierte Instrument und/oder jeden personalisierten Verfahrensablauf*) epitet „personaliziran“ karakterizira frazu „skup postupaka“. U engleskoj verziji (*any personalised device(s) and/or set of procedures*), koja se posebice podudara s danskom, grčkom, nizozemskom, finskom i švedskom verzijom, moguće su obje interpretacije.

- 32 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, odredbe prava Unije treba tumačiti i primjenjivati na ujednačen način u skladu s verzijama sačinjenima na svim jezicima Europske unije. U slučaju razlike između jezičnih verzija nekog teksta Unije, predmetnu odredbu treba tumačiti u sklopu opće strukture i krajnjeg cilja propisa čiji je ona dio (vidjeti osobito presude *Bark*, C-89/12, EU:C:2013:276, t. 40. i *Komisija/Finska*, C-309/11, EU:C:2013:610, t. 49.).
- 33 U tom pogledu *Verein*, austrijska, njemačka i francuska vlada te Komisija s pravom ističu da određeni platni instrument, kako bi bio kvalificiran kao personaliziran, pružatelju platnih usluga treba omogućiti provjeru je li nalog za plaćanje inicirao korisnik koji je ovlašten to učiniti.
- 34 Međutim, kako to ističe francuska vlada, određeni platni instrumenti, izričito navedeni u članku 53. Direktive 2007/64, nisu personalizirani. Tako, primjerice, iz članka 53. stavka 1. pod (b) te direktive proizlazi da se određeni platni instrumenti upotrebljavaju anonimno, u kojem slučaju pružatelji platnih usluga nisu dužni podnijeti dokaz o provjeri autentičnosti transakcije razmotrene u slučaju iz članka 59. navedene direktive.
- 35 Postojanje takvih nepersonaliziranih platnih instrumenata nužno znači da pojam platnog instrumenta određen u članku 4. točki 23. iste direktive može obuhvatiti skup nepersonaliziranih postupaka dogovorenih između korisnika i pružatelja platnih usluga koje korisnik platnih usluga koristi da bi inicirao nalog za plaćanje.
- 36 Na drugo pitanje suda koji je uputio zahtjev treba odgovoriti upravo u odnosu na tu definiciju pojma platnog instrumenta u smislu članka 4. točke 23. Direktive 2007/64.
- 37 Sud koji je uputio zahtjev s jedne strane želi saznati predstavlja li nalog za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj i/ili postupak izdavanja naloga za prijenos putem takvog naloga platni instrument.
- 38 Kao što to s pravom ističu *Verein*, austrijska, francuska, talijanska i portugalska vlada te Komisija, izdavanje naloga za prijenos putem naloga za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj predstavlja skup postupaka dogovorenih između korisnika i pružatelja platnih usluga koje korisnik platnih usluga koristi da bi inicirao nalog za plaćanje te stoga predstavlja platni instrument u smislu članka 4. točke 23. druge pretpostavke Direktive 2007/64.
- 39 U tom pogledu, iz spisa dostavljenog Sudu proizlazi da izdavanje takvog naloga za prijenos općenito pretpostavlja da platitelj prilikom otvaranja računa za plaćanje kod kreditne institucije položi primjerak svojeg vlastoručnog potpisa, da koristi određene naloge za prijenos i da na te naloge stavi vlastoručni potpis. Navedena kreditna ustanova može provesti provjeru autentičnosti naloga za plaćanje u smislu članka 4. točke 19. navedene direktive uspoređivanjem vlastoručnog potpisa na nalogu za prijenos s primjerkom vlastoručnog potpisa koji je platitelj prethodno položio u banku.
- 40 S druge strane, sud koji je uputio zahtjev želi znati predstavlja li postupak izdavanja naloga za prijenos putem interneta platni instrument.
- 41 Kao što to ističu *Verein*, austrijska, njemačka, francuska, talijanska i portugalska vlada kao i Komisija, izdavanje naloga za prijenos putem interneta predstavlja skup postupaka dogovorenih između korisnika i pružatelja platnih usluga koje korisnik platnih usluga koristi da bi inicirao nalog za plaćanje te stoga predstavlja platni instrument u smislu članka 4. točke 23. druge pretpostavke Direktive 2007/64.
- 42 Naime, iz spisa dostavljenog Sudu proizlazi da izdavanje naloga za prijenos putem interneta pretpostavlja platiteljevo unošenje različitih personaliziranih kodova, kao što su korisničko ime za pristup, tajni kod i kod za prijenos, o čijoj su se upotrebi sporazumjeli kreditna institucija i platitelj. Platiteljeva upotreba tih različitih personaliziranih kodova omogućuje kreditnoj instituciji provođenje provjere autentičnosti naloga za plaćanje u smislu članka 4. točke 19. navedene direktive.

- 43 U tim okolnostima nije potrebno ispitivati je li postupak izdavanja naloga za plaćanje putem naloga za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj ili postupak izdavanja naloga za prijenos putem interneta moguće kvalificirati kao „personalizirani uređaj“ u smislu članka 4. točke 23. prve pretpostavke Direktive 2007/64, s obzirom na to da predstavljaju „skup postupaka“ u smislu druge pretpostavke te odredbe.
- 44 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 4. točku 23. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da i postupak izdavanja naloga za prijenos putem naloga za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj i postupak izdavanja naloga za prijenos putem interneta predstavljaju platne instrumente u smislu te odredbe.

Treće pitanje

- 45 Sud koji je uputio zahtjev svojim trećim pitanjem u biti pita treba li članak 52. stavak 3. Direktive 2007/64 tumačiti na način da državama članicama daje ovlast da primateljima plaćanja na općenit način zabrane da od platitelja traže naknadu za upotrebu svakog platnog instrumenta.
- 46 Kao što to ističu Verein, austrijska, njemačka, francuska, talijanska i portugalska vlada te Komisija, iz samog teksta članka 52. stavka 3. te direktive proizlazi da se ovlast država članica da primateljima plaćanja zabrane traženje naknade za korištenje nekog platnog instrumenta može primijeniti u odnosu na dio ili na sve platne instrumente koji se koriste na njihovom teritoriju. Naime, druga rečenica te odredbe tu ovlast država članica ne ograničava na korištenje određenog platnog instrumenta.
- 47 Osim toga, iako države članice prilikom ograničavanja ili zabranjivanja traženja naknade za korištenje nekog platnog instrumenta moraju uzeti u obzir potrebu poticanja konkurencije te poticanja uporabe djelotvornih platnih instrumenata, one ipak u izvršavanju ovlasti koja im je dodijeljena člankom 52. stavkom 3. navedene direktive raspoložu širokom marginom prosudbe, kao što posebice proizlazi iz njezine uvodne izjave 42.
- 48 Imajući u vidu sva prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti da članak 52. stavak 3. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da državama članicama daje ovlast da na općenit način primateljima plaćanja zabrane da od platitelja traže naknadu za upotrebu svih platnih instrumenata, pod uvjetom da nacionalni propis u cijelosti uzima u obzir potrebu poticanja konkurencije te poticanja uporabe djelotvornih platnih instrumenata, što treba provjeriti sud koji je uputio zahtjev.

Ograničenje vremenskih učinaka presude

- 49 Društvo T-Mobile Austria zatražilo je da se odredi ograničenje vremenskih učinaka presude ako bi Sud presudio, s jedne strane, da postupci izdavanja naloga za prijenos predstavljaju platne instrumente u smislu članka 4. točke 23. Direktive 2007/64 i, s druge strane, da članak 52. stavak 3. te direktive državama članicama daje ovlast da na općenit način primateljima plaćanja zabrane da traže naknadu za korištenje nekog platnog instrumenta.
- 50 U tom pogledu, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, tumačenje koje Sud da pravnom pravilu prava Unije u izvršavanju ovlasti koja mu je dodijeljena člankom 267. UFEU-a objašnjava i precizira značenje i doseg tog pravnog pravila onako kako ono treba ili je trebalo biti shvaćeno i primijenjeno nakon svojeg stupanja na snagu. Iz navedenog slijedi da sudac može i mora primijeniti tako protumačeno pravno pravilo na postojeće pravne odnose koji su nastali prije donošenja presude kojom se odlučilo o zahtjevu za prethodnu odluku ako su, k tome, ispunjeni uvjeti koji omogućuju da se pred nadležnim sudom vodi spor o primjeni navedenog pravila (vidjeti osobito presudu RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, t. 58. i navedenu sudsku praksu).

- 51 Osim toga, ograničenje vremenskih učinaka presude predstavlja iznimnu mjeru koja pretpostavlja postojanje opasnosti od teških ekonomskih učinaka koji bi osobito bili posljedica velikog broja pravnih odnosa nastalih u dobroj vjeri na temelju propisa za koji se smatralo da je valjano na snazi i kada se činilo da su pojedinci i nacionalne vlasti bili poticani na to da usvoje praksu koja nije u skladu s pravom Unije zbog objektivne i značajne nesigurnosti u pogledu doseg odredbi prava Unije, nesigurnosti kojoj je eventualno pridonijela i sama praksa koju su usvojile druge države članice ili Komisija (vidjeti osobito presudu Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, t. 36. i navedenu sudsku praksu).
- 52 U tom pogledu, potrebno je ustvrditi da pojedinci i nacionalne vlasti nisu bili poticani na to da usvoje praksu koja nije u skladu s pravom Unije, s obzirom na to da je mjerodavno austrijsko pravo u glavnom predmetu pravilno prenijelo relevantne odredbe Direktive 2007/64.
- 53 Osim toga, valja istaknuti da se društvo T-Mobile Austria zadovoljilo pozivanjem samo na „značajne financijske posljedice“ za poduzetnike u telekomunikacijskom sektoru Unije, a da nije dostavilo dokaze ili točne podatke u tom smislu, kao što to navodi nezavisni odvjetnik u točki 98. svojeg mišljenja. U tim okolnostima nije utvrđeno postojanje opasnosti od teških ekonomskih učinaka (vidjeti u tom smislu presudu Endress, EU:C:2013:864, t. 37.).
- 54 Slijedom navedenog, nije potrebno ograničiti vremenske učinke ove presude.

Troškovi

- 55 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 52. stavak 3. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ treba tumačiti na način da se primjenjuje na korištenje platnog instrumenta u okviru ugovornog odnosa između operatera mobilne telefonije kao primatelja plaćanja i njegovog klijenta kao platitelja.**
- 2. Članak 4. točku 23. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da i postupak izdavanja naloga za prijenos putem naloga za prijenos koji je vlastoručno potpisao platitelj i postupak izdavanja naloga za prijenos putem interneta predstavljaju platne instrumente u smislu te odredbe.**
- 3. Članak 52. stavak 3. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da državama članicama daje ovlast da na općenit način primateljima plaćanja zabrane da od platitelja traže naknadu za upotrebu svih platnih instrumenata, pod uvjetom da nacionalni propis u cijelosti uzima u obzir potrebu poticanja konkurencije te poticanja uporabe djelotvornih platnih instrumenata, što treba provjeriti sud koji je uputio zahtjev.**

Potpisi